Qazi rəssamın qələbə soraqlı rənglər aləmi

İstedadlı rəssam, Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı İntiqam Ağayev 1966-cı ildə Sumqayıtda anadan olub. 1989-cu ildə Ə.Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət rəssamlıq məktəbini bitirib, 2012-ci ildən Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının üzvüdür. Sumqayıt, Bakı, Naxçıvan, Tbilisi, Moskva, Ankara və Samsunda mötəbər sərgilərdə uğurla iştirak edib.

Hələ 2011-ci ildə, İntiqam Ağayevi tanımadığım vaxtlarda Sumqayıt Dövlət Rəsm Qalereyasında nümayiş etdirilən fərdi sərgisinin şahidi olmuşdum. Orada rəssamın "Ümid var" adlı rəsmi çoxları kimi, mənim də diqqətimi xüsusilə çəkmişdi. Bu əsərdə əlində avtomat, qarlı təpə üstündə əyləşərək, gözlərini uzağa zilləmiş Azərbaycan döyüşçüsü təsvir edilib. Onun yanında torpağın hələ donu açılmamış qatından baş qaldıran yaşıl fidan təsvir edilir. Bu əsər işıqlı gələcəyə, haqqın-ədalətin təntənəsinə – Xocalının qisasının alınacağına inam rəmzi idi.

Böyük Britaniyada yaşayan uşaqlıq dostum, mühəndis-şair Rauf Qaraişıq 3 il əvvəl Vətənə gəlmişdi. Bir axşam mənə təklif etdi ki, Sumqayıtdakı bir rəssam emalatxanasına gedək. İntiqamı nəzərdə tuturmuş. Getdik və rəssamla yaxından tanış oldum. Başqa bir uşaqlıq dostumun – tar müəllimi Murad Həşimovun oğlu, həkim-rəssam Rəhim də orada idi. Söhbətimiz maraqlı məcrada keçdi. Xatirələr, təsviri sənət barədə duyğu və düşüncələr, günün reallıqlarına "müdaxilə"lər xoş təəssürat yaratdı. Ayrılanda mənə dedilər ki, Rauf burada oldu-olmadı, hər vaxt gələ bilərəm.

Onda İntiqamın döyüşçü-rəssam olduğunu bilmirdim. Sonradan internet şəbəkəsində onunla maraqlananda öyrəndim. Sən demə, müstəqil dövlətimizin ordusu yarananda onun ilk əsgərlərindən biri kimi, Qarabağın müdafiəsinə yollanıb. Şuşa, Ağdam, Tərtər, Goranboy, Füzuli və başqa bölgələrdə vuruşub. 1993-cü ildə zabitlik kursu keçərək kiçik leytenant rütbəsi alıb. Tərtər rayonunun ərazisi uğrunda gedən döyüşlərdə başından yaralanan İntiqam sağalandan sonra yenə də səngərə qayıdıb. Baş leytenant rütbəsi ilə ordu sıralarından tərxis olunub. 2-ci qrup Qarabağ müharibəsi əlilidir. Bu faktlar ona olan hörmətimi daha da artırdı.

İntiqam Ağayevin xatirələrindən: "O vaxtlar bütün vətənpərvər oğullar silaha sarılıb vuruşmaq üçün yeni yaranmaqda olan hərbi hissələrə axışırdılar. 1992-ci il fevralın sonunda bizi Xocalı istiqamətinə göndərdilər. Həmin vaxt artıq dünyanı sarsıdan qətliam baş vermişdi. Erməni qəsbkarları şəhəri yerlə-yeksan etmiş, dinc sakinləri güllələmişdilər. Bizi yaralıları və meyitləri çıxarmağa cəlb etdilər. Vertolyotumuz havaya qalxanda gördüklərimdən dəhşətə gəldim. Şəhər sakinlərinin meyitləri qarlı meşələrə, dağlara səpələnmişdi. Ermənilər dinc adamlara da aman verməmişdilər. İlk cəhdimizdə iki qocanın və bələkdə olan bir körpənin meyitini çıxara bildik. Onları Ağdam rayonundakı məscidə gətirdik. Bu müqəddəs məkana çatanda gördük ki, uşaq tərpənir, sağdır. Bələkdə olduğuna görə şaxta onu tam dondurub öldürə bilməmişdi. Bir körpə həyatını xilas etdiyimə görə sevindim. Sonra vertolyotların uçuşu üçün təhlükə yarandığından gözləməli olduq. Bir neçə gündən sonra bizi Ağdam və Ağdərənin müdafiəsinə göndərdilər..."

O, ilk rəsmlərini divarlara və asfalta çəkib. Zaman keçdikcə bu sahəyə marağı daha da artıb. Çəkdiyim şəkillər ilbəil bir-birindən yaxşı alınırdı. Arzular əlindən tutub İntiqamı rəssamlıq məktəbinə aparıb. Sonra da I Qarabağ müharibəsi başlanıb. Onun savaş mövzusunda çəkdiyi rəsmlər daha çox diqqət çəkir. Bu, bəlkə də döyüşlərdə iştirak etdiyindən, qan-qadanı və göz yaşlarını öz gözləri ilə gördüyündən irəli gəlir. Elə yazının əvvəlində xatırladığım "Ümid var" əsəri buna görə böyük marağa səbəb olmuşdu.

Yeri gəlmişkən, bu gün artıq həmin ümid tam reallaşıb. II Qarabağ müharibəsində hərbçilərimiz Xocalının qisasını alıblar. Ötən ilin sentyabrında isə Xankəndi, Xocavənd, Ağdərə ilə bərabər, Xocalı da separatçı ünsürlərdən tamamilə təmizlənib. Bir neçə gün əvvəl isə Xocalının bərpaçıları orada çərşənbə tonqalı qalayıb, xonça bəzəyib, şənlik təşkil edilib. Xocalı sakini Elşən Vəliyev oxuduğu "Qarabağ" mahnısı ilə hər kəsə fərəhlə dolu duyğular bəxş edib. Yəni çərşənbə tonqalı ötən illərin ağrı-acılarının yanıb külə dönməsinin, diriliyimizn rəmzini ifadə edib.

Rəssamın "İsti qar", "Hücum" və sair bu kimi əsərlərinə müharibə təəssüratları, qələbə əzmi, intiqam kimi döyüş ovqatlı duyğular səpələnib. Ürəyindən keçənləri fırçanın dili ilə məharətlə deyə bilib.

İntiqam Ağayev çox yerdə görüşlərdə olub. Amma bir müddət öncə C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə zabit və kursantlarla görüşü zamanı daha çox yaddaqalan bir gün yaşayıb: "Ordumuzun gələcək zabitləri qarşısında danışmaq, əsərlərini nümayiş etdirmək onun üçün çox qürurverici idi. Hərbi təhsilə böyük maraq göstərən kursantları görəndə ürəyim dağa döndü, gözlərimi sevinc hissləri yaşartdı. Bu tədbir məndə xoş təəssüratlar oyatdı. Belə görüşlər yaradıcılığıma müsbət təsir göstərir".

Ötən ilin 8 noyabrında – Zəfər Günündə Mədəniyyət Nazirliyi, Azərbaycan Televiziyası (AzTV) və Kino Agentliyinin birgə təşkilatçılığı ilə Muzey Mərkəzində "Döyüşən rəssamlar" adlı tədbir təşkil olunmuşdu. Orada rəssam qazilərə aid "Kətan, Vətən" adlı sənədli film göstərildi. Tərlan Eyvazov, Cavidan Rəhmətov, Fərid Əhmədov və İntiqam Ağayevin müharibəyə insani və yaradıcı yanaşmalarının əks etdirildiyi film boyunca danışılan kövrək xatirələrin, işlənən rənglərin müşayiəti ilə 6 metrlik kətan üzərində çəkilən "Zəfərə gedən yol" adlı rəsm əsəri yaranaraq, gözlər önündə canlandı. Eyni zamanda sərgidə İntiqamın 18 əsəri təqdim olunub. Onların sırasında Aprel döyüşlərinə, Milli Qəhrəman Mübariz İbrahimova həsr olunan tablolar da var. "Barıt qoxulu" rəsmlər gənclərə vətənpərvərlik ruhunun aşılanmasında, gələcək nəsillərə bu ideologiyanın ötürülməsində böyük rol oynadı. Özü demişkən, dava mövzusunun qapıları fırçanı özü üçün silah sayan rəssam üçün hər zaman, beləcə, açıqdır.

Bu yazıda qazi rəssam İntiqam Ağayevin ən çox batal janrda – müharibə, döyüş səhnələri əks olunan əsərlərindən danışdıq. Çünki bu rəsmlər belə savaşı yox, qələbəni sevməyi təlqin edir. İnanırıq ki, qazandığımız Böyük Zəfərdən sonra onun daha çox quruculuq, gözəllik mövzulu rəsmləri ilə tanış olacağıq.

Əli NƏCƏFXANLI
XQ

Xalq qəzeti .- 2024.- 7 mart, № 52.- S.10.